

**CURRICULUM/ SYLLABI OF
DIPLOMA/ CERTIFICATE IN
SPECIAL STUDY OF PUNJABI SUFI POETS**

(For National & International Students)

پنجابی صوفی شاعراں دا خصوصی مطالعہ
(قومی تے بین الاقوامی پڑھیاریاں لئی)

Institute of Punjabi & Cultural Studies

**Punjab University Oriental College,
Allama Iqbal Campus, Lahore**

2022

Department Mission

پڑھیاں نوں پنجابی سلیکھ تے ادب دے مطالعے راہیں دیسی رہتل دیاں قدراں بارے جان کاری دینا، اوہناں دے تحقیقی، تنقیدی تے تخلیقی گناں دی ترقی تے ادبی ذوق راہیں اوہناں وچ اُچ پدھر دی سماجی اخلاقیات تے مذہبی رواداری نوں فروغ دینا۔

Introduction

شعبہ پنجابی زبان تے ادب دا شمار پنجاب یونیورسٹی اوری اینٹل کالج دے مڈھلے شعبیاں وچ ہوندا سی۔ وینڈ مگروں ایہہ شعبہ بند ہو گیا جیہنوں 1971ء دوبارہ بحال کردتا گیا۔ مڈھ دیہاڑ توں ای اعلیٰ درجے دیاں تدریسی، تحقیقی، تنقیدی تے تخلیقی سرگرمیاں ایس شعبے دی پچھان رہیاں۔ سیّد علی عباس جلال پوری، نجم حسین سیّد، محمد آصف خان، شریف کنجاہی، شفقت تنویر مرزا، ڈاکٹر شہباز ملک، ڈاکٹر اسلم رانا تے حفیظ تائب ورگے وڈے ناں ایس شعبے نال وابستہ رہے۔ پنجابی زبان تے ادب دا شعبہ ملکی تے عالمی پدھر تے پنجابی بولی تے وسوں دے حوالے نال سب توں مؤثر تدریسی تے تحقیقی ادارے دی حیثیت وچ نامور رہیا اے تے اج وی اپنیاں نصابی تے ہم نصابی سرگرمیاں پاروں اپنی مثال آپ اے۔ 2020ء وچ پنجابی زبان تے ادب دے شعبے نوں انسٹی ٹیوٹ دا درجہ حاصل ہون مگروں ایہداناں "ادارہ پنجابی سلیکھ تے رہتل سار" رکھ دتا گیا۔ ادارہ پنجابی سلیکھ تے رہتل سار پنجاب دی صدیاں پرانی وسوں دیاں اُن مُل یاں قدراں، صوفیاں تے سنگتاں دیاں حکیمانہ باتاں تے اُچ پدھر دے کلاسیکی ادب، اجوکی کھوج، پرکھ تے ودھیانثری تے شعری تخلیقاں دا امین اے۔ جتھے بی ایس، ایم فل تے پی ایچ ڈی پدھر تے تدریسی سہولتاں دے نال نال پڑھیاں نوں کھوج پرکھ تے تخلیق دے کھیتر وچ علمی رہنمائی تے تعلیمی سہولتاں مہیا کیتیاں جارہیاں نیں۔ ادارے توں ڈگری حاصل کرن والے بہت سارے پڑھیاں ملکی تے عالمی پدھر دے وکھو وکھ اداریاں وچ خدمات انجام دے رہے نیں۔

Program Introduction

پنجابی زبان نوں دنیا دیاں پرانیاں تے وڈیاں زبانان وچ گنیا جاندا اے۔ پنجابی وسوں، رہتل سار تے ادب وی صدیاں پرانا اے۔ پنجابی زبان دی اجوکی ریت مسلمان صوفیاں دے اُن مُلے کلام نال پرچی ہوئی اے۔ صوفیانہ کلام کائناتی مشاہدے، باطنی اگوائی تے اخلاقی تربیت دا اہم ذریعہ اے۔ ایہہ کلام فنی اچیچ دے نال فکری آفاقیت دا حامل ہون پاروں محبت عالم، فلاح انسانیت تے صلح کل ورگیاں آفاقی قدراں دا داعی اے۔ ایس کلام وچ تصوف، صوفیانہ فکراں تے حیاتی دے فلسفے بارے بھرویں جان کاری موجود اے جیہنے انسانی حیاتی دے ظاہری تے باطنی پکھاں نوں اپنے کلاوے وچ لیا ہویا اے۔ ایس نصاب راہیں پڑھیاں نوں پنجابی صوفیانہ کلام دے متن، اسلوب، فن تے فکر بارے جان کاری دتی جائے گی جیہدے پاروں اوہناں دا پنجابی زبان تے ادب نال سمبندھ مضبوط ہوئے گا تے اوہناں دی اخلاقی تربیت وی ہوئے گی۔

Mechanism of Work in Class

تدریسی عمل دوران ضرورت موجب وکھو وکھ تدریسی طریقے ورتے جان گے۔ لیکچر، دستاویزی فلماں، قومی تے عالمی پدھر دے سوجھواناں نال آن لائن انٹریکشن، کلاس روم وچ انفرادی تے اجتماعی گل بات، سوال جواب، انفرادی تے مشترکہ کھوج پرکھ، اسائنمنٹ، مختصر دورانیے دے تحقیقی تے تنقیدی منصوبے، مباحث تے مذاکرے علمی تے تدریسی عمل دا حصہ ہون گے۔

Objectives:

ایس کورس دے اہداف حسب ذیل نیں:

- تصوف تے صوفی ہون بارے مڈھلی جان کاری دینا
- تصوف دے اسلامی تے غیر اسلامی نظریات وچ فرق جاننا
- وکھو وکھ صوفیانہ فکراں بارے جان کاری دینا
- پنجاب دے صوفی ورثے بارے جان کاری دینا
- پنجابی صوفی شاعراں دے سنیہے بارے سوجھ بوجھ دینا
- تصوف دے وکھو وکھ پکھاں تے مسئلیاں بارے معلومات
- پنجابی صوفی شاعراں دے کلام دی متنی پڑھائی تے ویروا کرنا
- صوفیانہ کلام دی تفہیم راہیں شخصیت اُساری

Market Need

حیاتی دے وکھو وکھ کھیتران نال متعلق لوک نہ صرف ماں بولی نال بھرویں محبت رکھدے نیں سگوں پنجابی دے صوفیانہ کلام دی متنی پڑھائی تے فہم دے چاہی وان وی نیں۔ ایہہ کورس اوہناں سارے چاہیواناں لئی اے۔ ایہہ کورس اوہناں پڑھیاراں لئی وی اے جیہڑے پنجابی زبان تے ادب نوں اپنے مستقبل دے کیرئیر دے طور تے اگے ودھاوون وچ دل چسپی رکھدے نیں یا پنجابی زبان تے ادب دی کھوج پرکھ، تخلیق تے ترویج لئی بطور ماہر مضمون خدمت انجام دے رہے نیں۔ ایہہ کورس اوہناں امیدواراں لئی وی فیدے مند اے جیہڑے مقابلے دے امتحان دی تیاری کر رہے نیں۔ ایہہ کورس فن، ادب تے ثقافت دے شعبیاں نال تعلق رکھن والے لوکاں لئی وی فیدے مند اے۔

Admission Eligibility Criteria

داخلہ لین والیاں لئی گھٹ توں گھٹ ایف اے یا مساوی تعلیم ضروری اے۔

Duration of the Program

سرٹیفکیٹ : اک سمسٹر کامیابی نال مکمل کرن والے پڑھیاراں نوں سرٹیفکیٹ دتا جاوے گا۔

ڈپلومہ : دو سمسٹر کامیابی نال مکمل کرن والے پڑھیاراں نوں ڈپلومہ دتا جاوے گا۔

Assessment Criteria

Mid Term:	35 Marks
Final Term:	40 Marks
Sessional (Attendance/Quizzes/Assignments):	25 Marks
Total Marks:	100 Marks

Study Scheme

Program Title	A Special Study of Punjabi Sufi Poets
Duration	One Year / 02 Semesters
Semester Duration	16-18 Weeks
Total Credit Hours	18
Course Load Per Semester	09 Credit Hours
Entrance Requirement	FA or Equal
Number of Seats	50

Award of Degree:

As per University rules.

Faculty Strength:

1. Prof. Dr. Nabila Rehman	Director/Professor
2. Prof. Dr. Naveed Ahmad Shahzad	Professor
3. Prof. Dr. Zaheer Ahmad Shafiq	Professor
4. Prof. Dr. Asma Qadri	Professor
5. Dr. Muhammad Irfan ul Haq	Assistant Professor
6. Dr. Karamat Ali Mughal	Assistant Professor

Institute of Punjabi & Cultural Studies
DIPLOMA/ CERTIFICATE IN
SPECIAL STUDY OF PUNJABI SUFI POETS

پنجابی صوفی شاعراں دا خصوصی مطالعہ
پہلا سمسٹر

Sr. No.	Course Code	Course Title	Credit Hours
1	PSP-201	تصوف تے صوفیانہ فکراں	3

2	PSP-202	شلوک فریدی تے ابیات بابو دا مطالعہ	3
3	PSP-203	شاہ حسین تے بلھے شاہ دیاں کافیاں دا مطالعہ	3

دوجا سمسٹر

Sr. No.	Course Code	Course Title	Credit Hours
1	PSP-204	بیر وارث شاہ دا مطالعہ	3
2	PSP-205	احسن القصص دا مطالعہ	3
3	PSP-206	سیف الملوک دا مطالعہ	3

Details of Courses DIPLOMA/ CERTIFICATE IN SPECIAL STUDY OF PUNJABI SUFI POETS

پنجابی صوفی شاعراں دا خصوصی مطالعہ

پہلا سمسٹر

PSP-201

تصوف تے صوفیانہ فکراں

Course Description

ایس کورس وچ پنجابی صوفی شاعراں دے حوالے نال تصوف تے صوفیانہ فکراں بارے جان کاری دتی جاوے گی۔

Course Objectives:

ایس کورس دے اہداف حسب ذیل نیں:

- تصوف تے صوفی ہون بارے مڈھلی جان کاری دینا
- تصوف دے اسلامی تے غیر اسلامی نظریات وچ فرق جاننا
- وکھو وکھ صوفیانہ فکراں بارے جان کاری دینا
- پنجاب دے صوفی ورثے بارے جان کاری دینا
- پنجابی صوفی شاعراں دے سنیہے بارے سوجھ بوجھ دینا
- تصوف دے وکھو وکھ پکھاں تے مسئلیاں بارے معلومات
- پنجابی صوفی شاعراں دے کلام دی متنی پڑھائی تے ویروا کرنا
- صوفیانہ کلام دی تفہیم راہیں شخصیت اُساری

Course Contents

- (1) تصوف کیہ اے؟
- (2) صوفی کون ہوندا اے؟
- (3) تصوف دے اسلامی تے غیر اسلامی نظریات
- (4) تصوف دے معروف سلسلے (مڈھ تے وچار)
- (5) وحدت الوجود تے وحدت الشہود
- (6) وحدت الوجود تے پنجابی شاعری

Learning Strategies

تدریسی عمل دوران ضرورت موجب وکھو وکھ تدریسی طریقے ورتے جان گے۔ لیکچر، دستاویزی فلماں، قومی تے عالمی پدھر دے سوجھواناں نال آن لائن انٹریکشن، کلاس روم وچ انفرادی تے اجتماعی گل بات، سوال جواب، انفرادی تے مشترکہ کھوج پرکھ، اسائن منٹ، مختصر دورانیے دے تحقیقی تے تنقیدی منصوبے، مباحث تے مذاکرے علمی تے تدریسی عمل دا حصہ ہون گے۔

Suggested Books

- اسلم رانا، ڈاکٹر۔ رمز روایت (لاہور: عزیز پبلشرز، 1993ء)
- بشیر احمد ڈار۔ تاریخ تصوف: قبل از اسلام (لاہور: ادارہ ثقافت اسلامیہ، 1962ء)
- جاوید، قاضی۔ پنجابی دی صوفیانہ روایت (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، 1993ء)
- زوار حسین شاہ، سیّد۔ اردو ترجمہ مکتوبات حضرت مجدد الف ثانی (کراچی: ادارہ مجددیہ، 1990ء)
- سرفراز حسین قاضی، پروفیسر۔ تصوف تے پنجابی دے صوفی شاعر (لاہور: عزیز پبلشرز، 1973ء)
- علی عباس جلال پوری، سیّد۔ وحدت الوجود تے پنجابی شاعری (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، 1993ء)
- محمد شریف صابر۔ پنجابی ترجمہ کشف المحبوب (لاہور: قاضی پبلی کیشنز، 1996ء)
- یوسف سلیم چشتی، پروفیسر۔ تاریخ تصوف (لاہور: دارالکتاب، س ن)

PSP-202

شلوک فریدیؒ تے ابیات بابوؒ

Course Description

ایس کورس وچ پنجابی صوفی شاعراں بابا فریدؒ تے سلطان بابوؒ دے کلام تے فکر بارے جان کاری دتی جاوے گی۔

Course Objectives:

ایس کورس دے اہداف حسب ذیل نیں:

- بابا فریدؒ دے سنیہے بارے سوجھ بوجھ دینا
- بابا فریدؒ دے شلوکاں/دوبڑیاں دی متنی پڑھائی کروانا
- بابا فریدؒ دے شلوکاں/دوبڑیاں دا ویروا کرنا
- سلطان بابوؒ دے سنیہے بارے سوجھ بوجھ دینا
- ابیات بابوؒ دی متنی پڑھائی کروانا
- ابیات بابوؒ دا ویروا کرنا
- صوفیانہ کلام دی تفہیم راہیں شخصیت اُساری

Course Contents

1. بابا فریدؒ دے شلوک

- 1.1 فریدا جے تُوں عقل لطیف، کالے لکھ نہ لیکھ
- 1.2 دیکھ فریدا جو تھیا، داڑھی ہوئی بُھور
- 1.3 فریدا جن لوئن جگ موبیا، س، ے لوئن میں ڈٹھ
- 1.4 فریدا جنگل جنگل کیا بھویں، ون کنڈا موڑیں
- 1.5 فریدا میں بھولا وا پگ دا، مت میلی ہو جاء
- 1.6 رُکھی سکھی کھاء کے، ٹھنڈا پانی پی ء
- 1.7 فریدا اِکناں آٹا اگلا، اِکناں ناہیں لون
- 1.8 فریدا کوٹھے منڈپ ماڑیاں، اُساریندے بھی گئے
- 1.9 فریدا کنھ مصّلا، صوف گل، دل کاتی، گڑ وات
- 1.10 فریدا خاک نہ نندئیے، خاکوں جیڈ نہ کوء
- 1.11 موسیٰ نٹھا مَوّت تے، ڈھونڈے کائے گلی
- 1.12 کناں، دندان، اکھیاں سبھناں دتی ہار

- 1.13 فریدا بھئی گھڑی سَو نَوی، تُئی ناگر لچ
- 1.14 فریدا دمامہ وجیا موت دا، چڑھیا ملک الموت
- 1.15 فریدا کوٹھے منڈپ ماڑیاں، ایت نہ لایئے چت
- 1.16 فریدا منڈپ مال نہ لای، مرگ ستانی چت دھر
- 1.17 گُوک فریدا گُوک جیو پ راکھا جوار
- 1.18 فریدا راتیں چار پھر، دُو سُنّا دُو جاگ
- 1.19 فریدا چار گوائیاں ہنڈھ کے چار گوائیاں سَم
- 1.20 زندگی دا وساہ نہیں سمجھ فریدا توں
- 1.21 فریدا جاگنا ای تاں جاگ، ہوئی آ ای پر بہات
- 1.22 والوں نیکی پُل صراط، کنیں نہ سُنی آئی
- 1.23 فریدا درویشی گاکھڑی، چلاں دُنیا بہت
- 1.24 فریدا رُت پھری ون کنبیا، پت جھڑیں جھڑپائیں
- 1.25 جت دہاڑے دھن واری، ساہے لئے لکھائی

2. ابیات بابو

- 2.1 الف اللہ چنبے دی بوئی میرے من وچ مرشد لائی ہو
- 2.2 ایہہ تن میرا چشماں ہووے تے میں مرشد ویکھ نہ رجاں ہو
- 2.3 جس نوں مرشد کامل ملیا اس دی کیہ نشانی ہو
- 2.4 ایہہ تن سچے رب دا حُجرا وچ پا فقیراں جھاتی ہو
- 2.5 ایہہ تن رب سچے دا حجرا دل کھڑیا باغ بہاراں ہو
- 2.6 ادھی لعنت دُنیا تائیں تے ساری دُنیا داراں ہو
- 2.7 جے توں چاہیں وحدت رب دی تاں مَل مرشدی تلیاں ہو
- 2.8 جیں دِل عشق خرید نہ کیتا سو دِل درد نہ پھٹی ہو
- 2.9 بے ادباں ناں سارا ادب دی گئے ادباں توں وانجے ہو
- 2.10 ایمان سلامت ہر کوئی منگے عشق سلامت کوئی
- 2.11 جو دم غافل سو دم کافر سانوں مرشد ایہہ پڑھایا ہو
- 2.12 جیہناں عشق حقیقی پایا مونہوں نہ کجھ الاون ہو
- 2.13 جیہناں شوہ الف تھیں پایا پھول قرآناں پرھدے ہو
- 2.14 جل جلیندیاں جنگل بھوندیاں میری ہکا گل نہ پکی ہو
- 2.15 جاں ذات نہ تھیوے بابو تاں کم ذات سدیوے ہو
- 2.16 جد دا مرشد کاسا دتڑا تد دی بے پرواہی ہو
- 2.17 جس دل اسم اللہ دا چمکے عشق بھی کر دا ہلے ہو
- 2.18 چڑھ چناں تے کر رشنائی ذکر کریندے تارے ہو
- 2.19 حافظ پڑھ پڑھ کرن تکبر مُلاں کرن وڈیائی ہو
- 2.20 خام کیہ جانن سار فقر دی جیہڑے محرم ناہیں دل دے ہو
- 2.21 دل دریا سمندروں ٹونگھے کون دِلاں دیاں جانے ہو
- 2.22 دل کالے کولوں منہ کالا چنگا جے کوئی اس نوں جانے ہو
- 2.23 درد منداں دے دھوئیں دُھخدے ڈردا کوئی ناں سیکے ہو
- 2.24 دین تے دُنیا سگیاں بھیناں تینوں عقل نہیں سمجھیندا ہو
- 2.25 ذکر فکر سبھ اپرے اریرے جاں جان فدا ناں فانی ہو

Learning Strategies

تدریسی عمل دوران ضرورت موجب وکھو وکھو تدریسی طریقے ورتے جان گے۔ لیکچر، دستاویزی فلمیں، قومی تے عالمی پدھر دے سوجھواناں نال آن لائن انٹریکشن، کلاس روم وچ انفرادی تے اجتماعی گل بات، سوال جواب، انفرادی تے مشترکہ کھوج پرکھ، اسائن منٹ، مختصر دورانیے دے تحقیقی تے تنقیدی منصوبے، مباحث تے مذاکرے علمی تے تدریسی عمل دا حصہ ہون گے۔

Suggested Books

- الطاف علی، سلطان، ڈاکٹر۔ ابیات بابومعہ شرح وکلام (کوئٹہ: حضرت غلام دستگیر اکادمی، 1995ء)
- بابو، سلطان۔ الف اللہ چنبے دی بوٹی (لاہور: سعید بک ڈپو، س ن)
- خلیق نظامی۔ محمد ارشد قریشی (مترجم)۔ احوال و آثار شیخ فریدالدین مسعود گنج شکر (لاہور: المعارف، 1983ء)
- سرفراز حسین قاضی، پروفیسر۔ تصوف تے پنجابی دے صوفی شاعر (لاہور: عزیز پبلشرز، 1973ء)
- محمد آصف خان۔ آکھیا بابا فرید نے (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، 2001ء)
- محمد عرفان الحق، ڈاکٹر۔ ابیات بابو دا فکری مطالعہ (لاہور: ذکری فاؤنڈیشن ٹرسٹ، 2017ء)
- محمد عرفان الحق، ڈاکٹر۔ دیاں رمزاں (لاہور: ذکری فاؤنڈیشن ٹرسٹ، 2016ء)
- ممتاز بلوچ۔ ہودے بیت (لاہور: اے ایچ پبلشرز، 1998ء)
- نجم حسین سیّد۔ فریدوں نانک، نانکوں فرید (لاہور: رت لیکھا، س ن)

PSP-203

شاہ حسینؒ تے بلھے شاہؒ دیاں کافیاں

Course Description

ایس کورس وچ پنجابی صوفی شاعران شاہ حسینؒ تے بلھے شاہؒ دے کلام تے فکر بارے جان کاری دتی جاوے گی۔

Course Objectives:

- ایس کورس دے اہداف حسب ذیل نیں:
- شاہ حسینؒ دی فکر بارے سوجھ بوجھ دینا
 - کافیاں شاہ حسینؒ دی متنی پڑھائی کروانا
 - کافیاں شاہ حسینؒ دا ویروا کرنا
 - بلھے شاہؒ دی فکر بارے سوجھ بوجھ دینا
 - کافیاں بلھے شاہؒ دی متنی پڑھائی کروانا
 - کافیاں بلھے شاہؒ دا ویروا کرنا
 - صوفیانہ کلام دی تفہیم راہیں شخصیت اُساری

Course Contents

1. کافیاں شاہ حسینؒ
 - 1.1 ربا میرے حال دا محرم توں
 - 1.2 دل دردان کیتی پوری نی، دل دردان کیتی پوری نی

- 1.3 میرے صاحب! میں تیری ہو مکی آن
- 1.4 سن توں نی! کال مریندا ای، ہر بھج لے، گاہک ویندا ای
- 1.5 مائے نی میں کینوں آکھاں، درد وچھوڑے دا حال
- 1.6 نی سیو اسیں نیناں دے آکھے لگے
- 1.7 سادھاں دی میں گولی ہو ساں
- 1.8 میں بھی جھوک رانجھن دی جانان
- 1.9 بال پن کھیڈ لے کڑیئے نی
- 1.10 تجھے گور بلاوے گھر آو رے
- 1.11 گھم چر خڑیا تیری کتن والی جیوے
- 1.12 دُنیا مطلب دی وو
- 1.13 باجھوں سجن مینوں ہور نہیں سجھدا
- 1.14 مندی ہاں کہ چنگی ہاں
- 1.15 اسیں بوہڑ نہ دُنیا آئونان
- 1.16 بریاں بریاں وے
- 1.17 من اٹکیا بے پرواہ دے نال
- 1.18 ماہی ماہی گوکدی میں آپے رانجھن ہوئی
- 1.19 کدی سمجھ میاں مر جائونا ای
- 1.20 گھڑی اک مجمان مسافر

2. کافیاں بلھے شاہ

- 2.1 الف اللہ دل رتا میرا
- 2.2 اٹھ جاگ گھراڑے مار نہیں
- 2.3 اک نکتہ یار پڑھایا اے
- 2.4 اک نقطے وچ گل مکدی اے
- 2.5 بُلھا کیہ جانان میں کون
- 2.6 اک رانجھا مینوں لوڑیدا
- 2.7 اب ہم ایسے گم ہوئے پریم نگر کے شہر
- 2.8 بس کر جی ہن بس کر جی
- 2.9 میں پا پڑھیاں توں نساں ہاں
- 2.10 خاکی خاک سوں رل جانا
- 2.11 پیاریا سنبھل کے نیونہ لا
- 2.12 بے حد رمزاں دسدانی
- 2.13 پانی بھر بھر گئیاں سبھے
- 2.14 بھرواسا کیہ اشنائی دا
- 2.15 اکو الف پڑھو چھٹکارا اے
- 2.16 اب کیوں ساجن چر لایورے
- 2.17 چپ کر کے کریں گزارے نوں
- 2.18 سبھ اکو رنگ کپاپیں دا
- 2.19 کون آیا پہن لباس کڑے
- 2.20 مونہہ آئی بات نہ رہندی اے

Learning Strategies

تدریسی عمل دوران ضرورت موجب وکھو وکھو تدریسی طریقے ورتے جان گے۔ لیکچر، دستاویزی فلمیں، قومی تے عالمی پدھر دے سوجھواناں نال آن لائن انٹریکشن، کلاس روم وچ انفرادی تے اجتماعی گل بات، سوال جواب، انفرادی تے مشترکہ کھوج پرکھ، اسائنمنٹ، مختصر دورانیے دے تحقیقی تے تنقیدی منصوبے، مباحث تے مذاکرے علمی تے تدریسی عمل دا حصہ ہون گے۔

Suggested Books

- اسلم رانا، ڈاکٹر۔ رمز روایت (لاہور: عزیز پبلشرز، 1993ء)
- سرفراز حسین قاضی، پروفیسر۔ تصوف تے پنجابی دے صوفی شاعر (لاہور: عزیز پبلشرز، 1973ء)
- شفیع عقیل۔ پنجابی کے پانچ قدیم شاعر (کراچی: انجمن ترقی اردو پاکستان، 1994ء)
- شفقت تنویر مرزا۔ (اردو ترجمہ) کافیاں شاہ حسین (اسلام آباد: لوک ورثہ، 1989ء)
- علی عباس جلال پوری، سید۔ وحدت الوجود تے پنجابی شاعری (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، 1993ء)
- لاجونتی رام کرشن، ڈاکٹر۔ پنجابی دے صوفی شاعر (لاہور: مجلس شاہ حسین، س ن)
- محمد آصف خان۔ اکھیا بلھے شاہ نے (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، 1992ء)
- محمد آصف خان۔ کافیاں شاہ حسین (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، 1998ء)

دوجا سمسٹر

PSP-204

بیر وارث شاہ دا مطالعہ

Course Description

ایس کورس وچ بیر وارث شاہ دی متنی پڑھائی تے فنی فکری ویروا کیتا جائے گا۔

Course Objectives:

ایس کورس دے اہداف حسب ذیل نیں:

- وارث شاہ دی فکر بارے سوجھ بوجھ دینا
- ہیر وارث شاہ دے متن دی پڑھائی کروانا
- ہیر وارث شاہ دا ویروا کرنا
- صوفیانہ کلام دی تفہیم راہیں شخصیت اُساری

Course Contents

1. متن ہیر وارث شاہ (پہلے 50 بند)

1.1 (بند نمبر 1 بعنوان: در صفت حق سبحانہ تا بند نمبر 50: پرسیدن رانجھا کیفیت پلہنگ)

Learning Strategies

تدریسی عمل دوران ضرورت موجب وکھو وکھ تدریسی طریقے ورتے جان گے۔ لیکچر، دستاویزی فلماں، قومی تے عالمی پدھر دے سوجھواناں نال آن لائن انٹریکشن، کلاس روم وچ انفرادی تے اجتماعی گل بات، سوال جواب، انفرادی تے مشترکہ کھوج پرکھ، اسائن منٹ، مختصر دورانیے دے تحقیقی تے تنقیدی منصوبے، مباحث تے مذاکرے علمی تے تدریسی عمل دا حصہ ہون گے۔

Suggested Books

- سبط الحسن ضیغم وارث شناسی (لاہور: لہراں ادبی بورڈ، 2004ء)
- سرفراز حسین قاضی، پروفیسر تصوف تے پنجابی دے صوفی شاعر (لاہور: عزیز پبلشرز، 1973ء)
- سرفراز حسین قاضی، پروفیسر، نظر ثانی اقبال صلاح الدین وارث نرا وارث (لاہور: عزیز بک ڈپو، 1998ء)
- شفیع عقیل پنجابی کے پانچ قدیم شاعر (کراچی: انجمن ترقی اردو پاکستان، 1994ء)
- عبدالعزیز ہیر وارث شاہ (لاہور: پنجند اکیڈمی، 1987ء)
- علی عباس جلال پوری، سید مقامات وارث شاہ (لاہور: رہتاس بکس، 1999ء)
- قدر آفاق وارث شاہ دا بولنا بھیت اندر (لاہور: اردو پنجابی علمی مرکز، 1986ء)
- لاجونتی رام کرشن، ڈاکٹر پنجابی دے صوفی شاعر (لاہور: مجلس شاہ حسین، س ن)
- مولا بخش کشتہ پنجابی شاعران دا تذکرہ (لاہور: عزیز پبلشرز، 1988ء)
- نجم حسین سید لوکاں کملیاں نوں قصہ ہشیار (لاہور: رت لیکھا، 2004ء)
- ہارون ندیم وارث شاہ دا فلسفہ عشق (لاہور: ڈیکورم آرٹ اینڈ پبلی کیشنز، 1992ء)

PSP-205

احسن القصص دا مطالعہ

Course Description

ایس کورس وچ احسن القصص دی متنی پڑھائی تے فنی فکری ویروا کیتا جائے گا۔

Course Objectives:

- ایس کورس دے اہداف حسب ذیل نیں:
- مولوی غلام رسول عالم پوری دے فکر بارے سوجھ بوجھ دینا
- احسن القصص دے متن دی پڑھائی کروانا
- احسن القصص دا ویروا کرنا
- صوفیانہ کلام دی تفہیم راہیں شخصیت اُساری

Course Contents

1. متن احسن القصص (پہلے 50 بند)
1.1 (خواب دیدن یوسف مرتبہ چہارم بعمر دہ سالگی وارد وقت شدن زلیخا وشناختن یوسف ُ رادو از دہ ماہ)

Learning Strategies

تدریسی عمل دوران ضرورت موجب وکھو وکھو تدریسی طریقے ورتے جان گے۔ لیکچر، دستاویزی فلماں، قومی تے عالمی پدھر دے سوجھواناں نال آن لائن انٹریکشن، کلاس روم وچ انفرادی تے اجتماعی گل بات، سوال جواب، انفرادی تے مشترکہ کھوج پرکھ، اسائن منٹ، مختصر دورانیے دے تحقیقی تے تنقیدی منصوبے، مباحث تے مذاکرے علمی تے تدریسی عمل دا حصہ ہون گے۔

Suggested Books

- حفیظ احمد، ڈاکٹر قصہ یوسف ذلیخا (لاہور: پنجاب انسٹی ٹیوٹ آف لینگویج آرٹ اینڈ کلچر، 2016ء)
- شفیع عقیل پنجابی کے پانچ قدیم شاعر (کراچی: انجمن ترقی اردو پاکستان، 1994ء)
- غلام رسول عالم پوری، مولوی احسن القصص (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، 1987ء)
- غلام رسول عالم پوری، مولوی احسن القصص (لاہور: پنجاب انسٹی ٹیوٹ آف لینگویج آرٹ اینڈ کلچر، 2016ء)

PSP-206

سیف الملوک دا مطالعہ

Course Description

ایس کورس وچ سیف الملوک دی متنی پڑھائی تے فنی فکری ویروا کیتا جائے گا۔

Course Objectives:

ایس کورس دے اہداف حسب ذیل نیں:

- میاں محمد بخش ّ دی فکر بارے سوجھ بوجھ دینا
- سیف الملوک دے متن دی پڑھائی کروانا
- سیف الملوک دا ویروا کرنا
- صوفیانہ کلام دی تفہیم راہیں شخصیت اُساری

Course Contents

1. متن سیف الملوک (پہلے 50 بند)
1.1 (حمد۔ ابتدائی نام بنام یگانہ بحمدہ نعت سید المرسلین رحمۃ للعالمین صلی اللہ علیہ وآلہ اوصحابہ اجمعین)

Learning Strategies

تدریسی عمل دوران ضرورت موجب وکھو وکھو تدریسی طریقے ورتے جان گے۔ لیکچر، دستاویزی فلماں، قومی تے عالمی پدھر دے سوجھواناں نال آن لائن انٹریکشن، کلاس روم وچ انفرادی تے اجتماعی گل بات، سوال جواب، انفرادی تے مشترکہ کھوج پرکھ، اسائن منٹ، مختصر دورانیے دے تحقیقی تے تنقیدی منصوبے، مباحث تے مذاکرے علمی تے تدریسی عمل دا حصہ ہون گے۔

Suggested Books

- اقبال صلاح الدین سیف الملوک (لاہور: عزیز پبلشرز، 1984ء)
- محمد اسماعیل چیچی سیف الملوک (میرپور: ڈاکٹر محمد رفیع الدین ریسرچ سنٹر گورنمنٹ کالج میرپور، 2013ء)
- محمد بخش، میاں سیف الملوک (لاہور: عزیز پبلشرز، 1976ء)